

П Л А Н З А Р А З В И Т И Е

Н А

О Б Щ И Н А Б А Н И Т Е
О Б Л А С Т С М О Л Я Н

2007-2013 г.

ВЪВЕДЕНИЕ

Общинските планове за развитие са основен инструмент за прилагане на регионалната политика на общинско ниво и за ефективно управление на общината. Разработването им се базира на новият Закон за регионално развитие /ЗРР/, приет от Народното събрание на 5 февруари 2004г. Той е съобразен с изискванията за планирането в Европейския съюз като отразява съответните регламенти и поети задължения на страната по Глава 21 по отношение на стратегическите планове и програмни документи, които трябва да бъдат разработени на национално, регионално и общинско равнище.

Общинските планове за развитие кореспондират с Регионалния план за развитие, респ. Националната оперативна програма за регионално развитие. Те са средносрочни планови документи за период от седем години /2007 – 2013 година/.

Планът е разработен от специалисти от Общинска администрация и работни групи с представители от Общинския съвет и институциите, имащи отношение към сформирването и провеждането на политиката за социално и икономическо развитие на община Баните.

Неразделна част от ОПР са програмите приети от ОБС до сега: Програма за финансиране на инфраструктурни проекти на община Баните от предприсъединителни фондове на ЕС, държавни фондове и други донорски организации; Стратегия за устойчиво развитие на туризма 2005 – 2013г.; Програма за опазване на околната среда и Програма за управление на отпадъците за периода 2005 – 2009г.; Мерки за осигуряване на водния баланс 2004 – 2007г.; Стратегия за преодоляване на уязвимостта на специфични групи от общността в община Баните; Стратегия за закрила на детето 2004 – 2006г.; Общинска програма за енергийна ефективност 2005 – 2007г.

1. ОЦЕНКА НА ПРИРОДНИТЕ ПОТЕНЦИАЛИ И ФАКТОРИ ЗА РАЗВИТИЕ

Община Баните е разположена в Ардинската подобласт на централния дял на Средните Родопи. Територията ѝ е 299, 026 кв.км. с надморска височина в границите от 450 до 2001 м. Тя се нарежда на четвърто място по територия сред общините на Смолянска област. Граничи с шест общини от три области - Асеновград и Лъки /Пловдивска област/, Смолян и Мадан /Смолянска област/, Ардино и Черноочене /Кърджалийска област/. От особено значение е средищното разположение на общинския

център Баните между двете регионални столици на Западните и Източните Родопи – областните центрове гр.Смолян и гр. Кърджали.

В състава на общината влизат: общинският център с. Баните, осем кметства – Давидково, Оряховец, Гълъбово, Загражден, Стърница, Вишнево, Дрянка и Малка Арда и 11 села - Вълчан дол, Глогино, Кръстатица, Босилково, Сливка, Треве, Дебеляново, Две тополи, Рибен дол, Планинско и Малко Крушево.

Климат

Територията на община Баните попада в област с преходно – средиземноморски климат, както и в *преходен* във височинно отношение - нископланински, среднопланински и високопланински вариант. Средната годишна температура на въздуха е между 2 и 9 градуса по Целзий. По долината на р. Малка Арда средната юлска температура е +18 градуса, а средната януарска температура -1,5 градуса. Като цяло може да се обобщи, че лятото е умерено топло, а зимата е относително мека, което се дължи на средиземноморското влияние върху климата.

Преобладават северозападните и северни ветрове (50 % от всички случаи с вятър), а малката средна годишна скорост на вятъра в по-ниските части на общината (1 м/сек.) представлява благоприятно условие за развитието на туризма.

Валежите на територията на общината са между 650 и 900 л/кв.метър с два добре изразени максимума - майско-юнски и ноемвриско-декемвриски под влияние на средиземноморските циклони. Минимумът е в края на лятото и началото на есента.

Релеф

Територията на общината се характеризира най-общо със среднопланински релеф, преминаващ на запад във високопланински в обхвата на Преспанския дял. Надморската височина се изменя от 450 м в долината на р. Арда до 2001 м при връх Преспа. Значителното хоризонтално и вертикално разчленение на релефа подчертават планинския характер на територията и допринасят за нейната привлекателност.

Разнообразието на скалния състав на територията на общината се е отразило и в по-разнообразния облик на нейния релеф. Южните и средни части са изградени предимно от метаморфни скали - гнайси и гранитогнайси. Характерът на тяхното изветряне и разрушаване придават характерните за Родопите заоблени и меки форми на релефа. Киселите вулканско-седиментогенни комплекси имат най-обширни разкрития, а в северните части на общината риолитите придават по-резки и контрастни форми на релефа.

Почви

Почвеното разнообразие в общината се обуславя преди всичко от разнообразието на релефа, растителността, почвообразуващите основни

скали и специфичните климатични условия. В земеделските територии преобладават кафявите горски почви със слабо кисела реакция, които са със среднопродуктивни възможности. На територията на горския фонд почвеното разнообразие е значително: планинско – горско тъмноцветни, разпространени под смърчовите насаждения; канелените горски почви, следвани от планинско – ливадните и алувиално – ливадните.

Води

Водите в общината най – общо са разделени на два вида: повърхностни / реки и язовири / и подземни / пресни и минерални/. Речната мрежа е представена от реките Малка Арда, Давидковска, Глогинска, Загражденска, Боровица и Рибен дол и десетки малки приточета. Река Малка Арда е ляв приток на река Арда, извира от Преспанския дял на Западните Родопи. Дължината ѝ е 41 км., а водосборната площ – 142 км². Тя е включена в националната мрежа за наблюдение на повърхностни води в Република България. В реката се изливат непречистени води от селата Славейно, Петково, Малка Арда, Оряховец и Баните и поради тази причина водите ѝ са средно замърсени с органични вещества от отпадни води.

Оттокът на р. Давидковска се формира от южните склонове на Северните Родопи. Водосборът ѝ заема северните части на водосбора на река Арда и се явява нейн ляв приток. В нея се вливат и останалите реки и потоци на територията на общината.

В землището на с. Давидково през 1960 – 63г. е построен микроязовир “Давидково” с цел напояване и рибовъдство. Завиреният му обем е 180 000 м³.

В с. Баните се намира минерален извор /Термоминерално находище “Баните”/ с дебит 17 л. /сек. и температура на водата 35 – 43°С, хидрокарбонатно – сулфатно – натриеви, азотни, флуорни с минерализация около 900 мг/л. Използват се за различни форми на балнеолечение в балнеокомплекса в общинския център. Съвсем правомерно се приема, че минералните води са едно от най – големите природни богатства на общината и фактор за определяне на главната стратегическа цел за развитие. Изхождайки от специфичността и физико – химическите и характеристики в курорта се лекуват следните заболявания:

- Заболявания на локомоторния апарат – заболявания на опорно – двигателния апарат дегенеративно естество / артрозна болест/ и по – ограничена степен от възпалително и травматично естество /артрити, контузии, следфрактурни състояния и др./
- Заболявания на периферната нервна система от възпалително, дегенеративно или травматично естество – радиоколити, неврити, дископатии и др.
- Професионални увреждания с тежки и цветни метали/олово, цинк, манган, живак и др./; радионуклиди; от химични, фармацевтични и други токсични нокси.

- Хронични неспецифични белодробни заболявания – хронични бронхити и хронични пневмонии от токсично, възпалително и алергично естество, начални стадии на хронична белодробна недостатъчност, белодробен емфизем, белодробна астма и др.

Поземлени ресурси

Поземлените ресурси са важна предпоставка за развитието на селското и горското стопанство, туризма и рекреацията.

Земеделските площи са в размер на 82 182 дка или 27,4% от общинската територия. Естествените ливади представляват около 20% от земеделските площи, а останалите 40% са мери и пасищата. Тревните площи са сериозен ресурс за развитие на говедовъдството и овцевъдството. В последните години голяма част от тях са изоставени и постепенно се превръщат в пустеещи и обрасли с храстовидна растителност.

Растителност, животински свят и биоразнообразие

Като цяло територията на общината се отличава с висока лесистост – 64,4% от територията ѝ е покрита с гори. От тях иглолистните заемат близо 65 % и представляват предимно изкуствени насаждения от бял и черен бор. По-малък дял са естествените широколистни гори, предимно от мизийски бук, смесен с габър и зимен дъб (горун). Смърчови гори се откриват само в района на връх Преспа и Енихан баба. Остатъци от семенни вековни гори са запазени само в най-високите и по-слабо достъпни части на Преспанския дял. Общинските гори, разположени предимно в района на с. Давидково са в размер на 1900 дка, от които 1546 дка иглолистни.

Често срещани са съчетанията на горска растителност с откритите пространства на ливадите и пасищата, което придава парков вид и по-висока атрактивност на ландшафта. Широко разпространени са редица билки като иглика, жълт кантарион, мащерка, риган, балканска чубрица, мента, бял равнец, подбел и др.

Интерес представляват формациите на червената хвойна по припечните склонове към Хамбар дере. Така, както и в други родопски общини, на сенчести скални откоси, е разпространен реликтният вид родопски силивряк.

На територията на общината, особено в северната и източна част има достатъчно екологични ниши за различни видове диви животни, и на първо място – ловен дивеч. От ловната фауна като основни видове и за в бъдеще ще останат дивите свине, зайци, сърни и благородни елени. В северната и източната част на общината са разпространени и представители на интродуцирани и реинтродуцирани видове – муфлони, диви кози и якове. Скалистите и безлюдни северни микрорайони са подходящи местообитания за грабливи птици, като глухар и ястреб, по – рядко се срещат орел и сокол.

Като цяло състоянието на рибната фауна може да се приеме за задоволително. Наред с балканската пъстърва по течението на Малка Арда и Давидковска река се срещат мряна, уклей и др.

Полезни изкопаеми

Друг природен ресурс на общината са полезните изкопаеми – олово, цинк, сребро, уран и др., които формират т. нар. Давидковско рудно поле. Материално – техническата база е консервирана, но поради лошото стопанисване част от нея е унищожена и разграбена. При добри социално – икономически условия и гъвкава държавна политика за привличане на стратегически инвеститори този ресурс ще заеме основно място за развитие на икономиката на общината.

2. АНАЛИЗ НА ТЕНДЕНЦИИТЕ И ПРОЦЕСИТЕ В ИКОНОМИКАТА НА ОБЩИНАТА

2.1. Социално- икономическо позициониране на общината

Смисълът на това позициониране е да се открие и оцени мястото на общината в общата съвкупност от общини в България, както и спрямо останалите общини от Смолянска област. Последното дава възможност да се съпостави равнището на развитие на отделните общини в рамките на областта. На тази основа е възможно да се извършат (условни) групирания съобразно типологията на общините и мястото на Баните в тези таксономични групи.

За целта е извършен вторичен анализ на резултатите от следните две изследвания:

Първо, изследвания, осъществени от авторски колектив с ръководител ст.н.с. II ст. д-р Нина Янкова от Икономическия институт на БАН¹.

Второ, доклада на ПРООН за човешкото развитие "Гражданското участие в управлението – от индивиди към граждани"².

Анализът на резултатите от първото изследване насочва към следните констатации и изводи относно социално-икономическото позициониране на община Баните:

Първо, през периода 1998-2000 година:

¹ Вж. Н.Янкова, Г.Шопов, Й.Христосков, Н.Чкорев, Ст.Иванов, Я. Кирилова "Социално- икономически различия между общините в България", С., 2003. Ползвани са също така резултати за периода 1994-98 г. от проекта "Мониторинг на социално- икономическото състояние на общините в България", разработван в Икономическия институт на БАН от колектив с ръководител Н. Янкова.

² "България 2001. Национален доклад за развитието на човека. Гражданското участие в управлението – от индивиди към граждани", ПРООН, С., 2001. „България 2003. Национален доклад за развитието на човека. Преодоляване на различията в развитието на селските райони” ПРООН, С., 2003.

- според стойностите на оценките за равнището ѝ на развитие, общината се намира по-близко до прага на критичност, отколкото до средното за страната;
- интегралната оценка за равнището на развитие през 2000 г. отрежда на общината място между втората и третата третина на подреждането (154-то място);
- запазва се позицията на Баните и спрямо останалите общини в област Смолян (7-мо място), като след нея са само Борино, Неделино и Мадан;
- на тази основа може да се заключи, че до 2000-та година община Баните – успява да поддържа отрицателно равнище в своето общо социално-икономическо развитие.

Второ, за периода 2000-2002 година:

- Баните влошава параметрите на своя социално-икономически статус и вече се намира по средата, но по-близо до групата на критичните общини като заема 177 -ма позиция;
- Съвсем леко позиционирането на общината в рамките на областта се променя в положителна степен, вече заема 6-то място;
- причините за това неблагоприятно позициониране произтичат предимно от инерционните процеси, свързани с реструктурирането на общинската икономика, ниската ѝ ефективност и неблагоприятните съпътстващи социални процеси.

ТАБЛИЦА СИР- 1: Интегрални оценки и рангове, характеризиращи равнището на социално- икономическо развитие на Баните и останалите общини от област Смолян

	Средна трансф. интегр. оценка за 1998-2000 г.	Ранг в нац. подреждане за 1998-2000 г.	Ранг в областта за 1998-2000 г.	Интегрална оценка за соц.-ик. развитие - 2000 г.	Ранг в нац. подреждане по интегр. оценка за 2000 г.	Ранг в областта за 2000 г.	Интегрална оценка за соц.ик. развитие - 2002 г.	Ранг в нац. подреждане по интегр. оценка за 2002 г.	
	0,8323	152	7	0,8515	154	7	0,8945	177	
	0,8552	187	9	0,8664	189	10	0,8964	179	
	0,8158	130	4	0,8476	139	4	0,8817	148	
	0,8263	146	5	0,8479	141	5	0,8751	125	
ад	0,8282	148	6	0,8494	146	6	0,8893	162	
	0,8465	171	8	0,8553	164	8	0,9377	248	
по	0,9161	252	10	0,8634	183	9	0,9552	255	
	0,7964	102	3	0,8092	63	3	0,9101	212	
е	0,7454	52	2	0,7940	51	2	0,8142	40	
за	0,7213	42	1	0,7650	36	1	0,8078	34	
ня	0,6984	34	-	0,7548	33		0,8156	44	
ност	0,8493	176	-	0,8555	164		0,911	214	

Източник: Изследвания на Икономическия институт на БАН.

Забележка: Стойностите на оценките варират между 0 и 1-ца. Близостта на оценката до 1-цата индикира по-лоша позиция на съответната община.

Анализът на резултатите от второто изследване – за общинския индекс на човешкото развитие (вж. Таблица СИР-2) показва следното.

ТАБЛИЦА СИР- 2: Подредба на общините от областта според стойността на общинския индекс на човешкото развитие - ОИЧР

Общини	ОИЧР - 2001	Ранг в националн ото подрежда не по ОИЧР - 2001	Ранг в областта по ОИЧР - 2001	Ранг в националн ото подрежда не поОИЧР - 2002	Ранг в областта поОИЧР - 2002
<i>Баните</i>	<i>0,784</i>	96	9	124	5
Борино	0,794	55	6	22	2
Девин	0,796	47	5	115	4
Доспат	0,800	35	4	198	9
Златоград	0,791	63	7	144	7
Мадан	0,785	88	8	200	10
Неделино	0,777	119	10	170	8
Рудозем	0,815	4	3	131	6
Смолян	0,820	1	1	19	1
Чепеларе	0,816	3	2	30	3
		2 от 28			
Смолянска област	0,807	области			

Източник: по посочените „Национални доклади за развитието на човека” на ПРООН.

Ранжирането на общините от областта по ОИЧР през 2001 г. показва, че Баните заедно с Мадан и Неделино има най-ниски стойности. Самата Смолянска област се нарежда на второ място след област София-град по индекс на човешко развитие, а посочените общини Смолян, Чепеларе и Рудозем заемат съответно престижните 1-во, 3-то и 4-то място в националната класация по този показател.

Позиционирането на Баните по ОИЧР за 2002 г. показва придвижване напред в класацията в областен и назад в национален мащаб. В рамките на областта общината се придвижва напред от 9-то на 5-то място. В национален аспект спадът в позицията на Баните е незначителен – от 96-то на 124-то място. Подобно придвижване назад се наблюдава и за самата Смолянска област (показатели като използвания в случая индекс).

Сравнителният анализ показва, че макар посочените две изследвания да се базират на различни методологии, показатели и методически инструментариум, те дават сходни резултати при ранжирането на общините от Смолянска област като например:

- общините Смолян, Чепеларе и Девин са обикновено в най-добро състояние според различните измерители;

- общините Баните, Борино, Мадан и Неделино са в най-тежко състояние;
- повечето Смолянски общини, вкл. Баните, влошават своите позиции спрямо другите общини в страната, т. е. наблюдава се неблагоприятен тренд на развитие;

Въз основа на приведените резултати от извършения анализ може да се направят следните общи изводи, които да се имат предвид при по-нататъшната работа върху настоящия стратегически документ за развитието на общината.

1. Равнището на социално-икономическо развитие на община Баните през последните години е по-скоро ниско и доближаващо се до групата на „бедните роднини” - общините в критично състояние.
2. Тенденциите бележат лек благоприятен тренд – Баните подобрява своите позиции по отношение на другите общини в областта.
4. Баните разполага с потенциал, формиращ относително добра конкурентноспособност, което е важна предпоставка за бъдещия просперитет на общината.
5. В този контекст, разработването на стратегически документи, визиращи развитието на общината в близка и средносрочна перспектива би следвало да бъде насочено към: (а) засилване на положителните тенденции в развитието на общината; (б) реализиране на конкурентните преимущества на Баните в сравнение с останалите общини от региона и страната.
6. Разработването и осъществяването на комплексни програми, които да предвиждат пълноценното използване на местните ресурси и потенциала на вътрешното (междубщинско, вътрешнорегионално) сътрудничество, изглежда подходящ инструмент за използването на тези предимства.

2.2 Развитие на основните сектори на икономиката

2.2.1. Промисленост

Икономическото развитие на общината се характеризира с различна динамика. След силния спад през 90 – те години се наблюдава слаба тенденция на икономически растеж от 2002 година, различно проявена в отделните отрасли. Най – силно тази тенденция се проявява по отношение приходите от продажби в туризма и търговията и по – слабо в промишлеността и строителството.

Регистрирани стопански субекти по вид и основание за възникване към 31.12. 2004г.

ВИД НА СТОПАНСКИЯ СУБЕКТ	2000	2001	2002	2003	2004
ОБЩО:	463	483	497	514	537
В ТОВА ЧИСЛО:					
Събирателно дружество	16	16	16	16	16
Дружество с ограничена отговорност	15	16	17	20	22
Еднолично дружество с ограничена отговорност	10	10	11	16	22
Акционерно дружество	1	1	1	1	1
Едноличен търговец	379	392	401	408	419
Клон на търговец(местно лице) регистриран по ТЗ	1	1	2	2	2
Дружество по ЗЗД	-	2	2	2	2
Кооперация	3	5	5	5	5
Сдружение	2	2	3	5	8
Фондация	-	1	1	1	1
Читалище	9	9	9	9	10
Институция на изпълнителната власт	1	1	1	1	1
Поделение на институция на изпълнителната власт	1	1	1	1	1
Институция на местната админ. и структурните ѝ звена	1	1	1	1	1
Поделение на институция на местната администрация	10	10	10	10	10
Детска градина (юридич.лице)	9	9	9	9	9
Училище	5	5	5	5	5
Поделение на ТД, нерегистрирано по ТЗ	-	1	2	2	2

**Регистрирани стопански субекти по форма на собственост към
31.12.2004г.**

ФОРМА НА СОБСТВЕНОСТ	2000	2001	2002	2003	2004
ОБЩО:	463	483	497	514	537
В ТОВА ЧИСЛО:					
Държавна	2	3	4	4	4
Общинска	26	26	26	26	26
Частна	422	440	452	467	486
Частна(чуж. юр.лице)	2	2	2	2	2
Частна(полит.партия)	11	12	13	15	19

Половината от активните фирми на територията на общината работят в сферата на туризма, търговията и транспорта. През последните години броят на новорегистрираните фирми е сравнително нисък. По – висока предприемаческа активност се наблюдава през 2000 г. и броят на новите фирми нараства съответно с 80 бр., но това са основно микрофирми в областта на търговията. Над 98% от активните нефинансови и небюджетни предприятия в общината са малки, до 20 човека, което характеризира общинската икономика като нискоефективна. Малкият и среден бизнес е резултат от протичащите процеси на структурната реформа и средство за намаляване на безработицата. Сериозен недостатък на дейността му, който се оформя като негова устойчива черта, е липсата на предприемачески опит, на квалифициран персонал в областта на икономиката и управлението и на свеж ресурс на инвестиции в производството. Ефективността и динамиката на основните икономически показатели са под силно влияние на местната икономика, поради наличието на тясна връзка с местния пазар и уменията и опита на трудоспособното население.

По - големите стопански субекти на територията на общината са:

“Кемп текстайлс – България” ЕООД – гр. София /бивше “Национални дистрибутори” ЕООД/:

Фирмата е собственик на бившето акционерно дружество “Ролина”, разполага с голяма производствена база в сферата на текстилното и трикотажното производство в с.Баните, с.Гълъбово, с.Вишнево, с.Давидково и с. Загражден. В нея работят над 400 души. През последните години, изпълнявайки своята фирмена политика новите собственици закриха плетачеството в цеховете и се преориентираха основно към шивашко производство. Произведената продукция, не само в тези цехове, но и в цеховете извън общината, се пакетира в с. Баните, където е и управлението на фирмата. Тази продукция е насочена изцяло за външния пазар.

“Питаш – България” ЕООД е втората определяща фирма в същия бранш. От месец април е на територията на община Баните, но намеренията на собствениците са да се наложи трайно на пазара на труда в общината. Използува производствената база на “Механичен завод 2000” АД и разполага със 140 работни места, от които 60 незаети.

“Софтрико”ЕООД – гр. София разполага със собствена производствена база в с. Оряховец за над 80 работни места, която от началото на 2005г. е затворена, а работниците са на трудовата борса.

Мрежата от цехове в сферата на шивашкото производство с по – малък брой работни места се допълва от “Аутоколор – Желю Атанасов” – гр. Варна с цех в с. Дрянка, ЕТ “Сергей Кокалов” – с. Давидково с цех в с. Давидково и ЕТ”Румен Бузов” – гр. Хасково с цех в с. Стърница. Тяхната продукция е предназначена за вътрешния пазар.

“Рожен Милк”ООД – с. Гълъбово е собственик на единственото млекопреработващо предприятие в общината. Мандрата в с. Давидково преработва до 15 тона мляко на ден, а капацитетът и е за над 30 тона. Произвежда се само кашкавал и извара, които са предназначени за вътрешния пазар. След приключване на предвидения основен ремонт фирмата има намерение да изкупува цялото количество произведено мляко в общината и да разшири асортимента на произвежданата продукция.

“Минерал” ООД – Баните от 2003 г. е собственик на приватизираното общинско строително предприятие “Минерал” ЕООД с предмет на дейност ниско и високо строителство, водоснабдяване, добив на инертни материали, производство на строителни материали, бетон и асфалтобетон. Новият собственик размрази производството на асфалтобетон, а също така подновява техниката и технологиите за производството на бетон и бетонови изделия, съгласно съвременните изисквания. Дружеството има възможност да произвежда до 200 тона асфалт дневно, 160 м³ бетон, 50 м³ варов разтвор и 200 м³ инертни материали. Към момента постоянно заети са 20 работници и служители като през активния строителен сезон в зависимост от обема на работа се наема допълнителна работна ръка.

К “Кобетстройинженеринг” – гр. Пловдив е с традиции в проектиране и строителство на пътища и пътни съоръжения. Разполага с достатъчен брой специализирани машини за изпълнение на големи строителни обекти. Постоянно заетите работници са 18 души.

Предвижда се разработването на Програма за икономическо развитие на общината от Института за подпомагане и развитие, като в нея се посочат конкретни източници за финансиране

Основни изводи:

- Липса на устойчив икономически растеж и наличие на кризисни явления;
- Липсват нови елементи в структурата на икономическия комплекс, способни да дадат силен тласък на производството

като подобряват технологичната и бизнес среда, инкубатори и др;

- Липсват големи чуждестранни инвестиции, което води до застои в технологичното развитие;
- Преобладаващият брой на микро и малките фирми до 50 човека в общината се характеризират с ниска добавена стойност и определят общинската икономика като адаптивна и гъвкава към пазара;
- Услугите и предлагането на туристически продукти бележат постоянен ръст в своето развитие /приходи, наети/ и са с основен принос за съживяването на местната икономика;
- Изградената инфраструктура, свободният производствен сграден фонд, наличието на квалифицирана работна ръка, е предпоставка за развитието на предприемачеството в общината;
- Много слабо навлизане на информационните и комуникационни технологии;

2.2.2. Селско стопанство

Балансът на територията на община Баните има следната структура:

ТАБЛИЦА СС- 1. Видове територии (в дка)

Видове територии	Площ (дка)
Община Баните	313 000
Урбанизирани територии и населени места	7 701
Общо земеделски земи:	82 182
- в т.ч. обработваеми	33 589
- ниви	21 447
- ливади	12 142
Общо горски територии:	201 398
- В т.ч. иглолистни гори	130 710
- широколистни гори	4 190
- други	21 719

От 82 182 дка земеделски площи на територията на община Баните, обработваеми са само 33 589 дка (10,7% от цялата територия), а поливни - едва 50 дка. Относителният дял на обработваемите площи е два пъти по-нисък от средния за страната (58,7%). Преобладаващ дял са частните земеделски стопанства с относително малки парцели земя до 2 дка, което е причина за ниското ниво на научното и кадровото и обслужване и механизирание с цел повишаване конкурентноспособността на отрасъла.

2.2.2.1 Растениевъдство

Традиционно растениевъдството в Община Баните е свързано с тютюнопроизводството и картофопроизводството. За задоволяване нуждите на домакинствата се отглеждат също фасул, грах, лук, домати, пипер и др. В началото на 2004г. беше учредено дружество “Родопи – плодове и гъби” ЕООД – с. Оряховец с предмет на дейност производство, преработка и съхранение на алтернативни за района земеделски култури. В тази връзка в селата Баните и Оряховец бяха засадени 30 дка с ягоди и 20 дка с малини. Но поради организационни и финансови причини все още не е започнало строителството на базата за преработка и съхранение и производителите реализират продукцията си самостоятелно на пазари и борси в района.

Тютюнопроизводство

Основният поминък на населението от 50% от населените места в община Баните е свързан с тютюнопроизводството. През 2004г. са договорени следните количества 122 220 т. произход Крумовград и 74 430 т. произход Джебел, което представлява 1416 дка площ. Специфичната почва на селата Гълъбово, Вишнево, Баните, Оряховец, Вълчан дол и Загражден е предпоставка за производството на висококачествени сортове ориенталски тютюн, чиято характерна черта е изцяло ръчният труд. Държавната регулация на производството на тютюни и тяхната преработка е инструмент, който предпазва производителите от свръхпроизводство на количества, за които няма пазарно търсене. От 2002г. е въведен уеднаквен среден добив по райони в страната, на база на които се разпределя квота. Квотата на община Баните се изчислява на база среден добив 130 кг/дка за произход Крумовград и 120 за произход Джебел. Даденостите на общината / малки и разпокъсани площи и изцяло ръчното производство/ не позволяват да се създадат сдружения на тютюнопроизводителите при изгодни икономически условия. Те се подпомагат със съвети и специализирана литература от специалистите на Държавен фонд “Тютюн” и Общинска администрация. Като тенденция не се очертава спад, а напротив увеличаване на производството, което се дължи на договорирането, гарантираното изкупуване и стабилизирането на изкупните цени и премии от фонда.

Картофопроизводство

В резултат от монокултурното отглеждане на картофи върху едни и същи площи, без спазването на съвременните агрономически изисквания за сеитбооборот, обработваемите земеделските земи са силно изтощени. Ползването на семена без установен произход и предварително третиране също е нанесло сериозни щети, свързани със значително увеличаване дела на заразените площи с нематода. Всичко това води до значително нарастване на разходите на картофопроизводителите, или което е по-често срещаната практика до ниски добиви. Въпреки че картофопроизводството не е определящо за отрасловата характеристика на икономиката на общината, неговото значение е от изключителна важност за отделни домакинства, които разчитат на него за своето изхранване. През 2004 г. около 4500 дка от нивите са били засети с картофи. Останалите култури заемат символични площи.

Трайни насаждения

Трайните насаждения в общината са със символичен характер, предимно за самозадоволяване на домакинствата. Отглеждат се предимно малини, сливи, ябълки, круши, череша, орехи, праскови и лозя в дворовете на семействата. Няма земеделски стопани, които са участвували по програмата за алтернативно земеделие “Родопи” за създаване на масиви с трайни насаждения.

2.2.2.2. Животновъдство

С възможности от гледна точка на природните дадености разполага и животновъдството. За съжаление обаче значителна част от земеделските земи представляват мерите и пасищата (8366 дка), които поради отдалеченост от населените места, липса на пътища и неразвитост на пазара за продукцията от животновъдството, не се използват ефективно.

Анализът на себестойността на животинската продукция показва, че не могат да се достигнат конкурентни цени спрямо същата продукция, произведена в равнинните части на страната. Животновъдството в общината е изцяло в семейния – частен сектор, където няма условия за стопански ефективна концентрация и въвеждане на съвременни технологии при отглеждане на голям брой животни. Отдалечеността на района от големите производители на зърно допълнително оскъпяват изхранването на животните, респ. произведената продукцията. Липсата на сдружения на производителите е причина за липсата на рамкови договаряния на групи производители /предимно млекопроизводители/ с преработващите предприятия, което също е задържащ момент във формирането на регионални пазари за изкупуване на продукцията, които да гарантират, както производителите - за изкупуване на продукцията, така и преработвателите – за планиране на производствени мощности.

Необходимо е да се намери пазарна ниша за такъв вид продукция, която да оправдава по-висока себестойност. Възможните решения могат да се търсят в посока произвеждане на екологично чиста продукция.

Животновъдството е представено основно от овцевъдство и говедовъдство. Според преброяването на селскостопанските животни през 2001 г., броят им в община Баните е както следва:

Брой на отглежданите селскостопански животни в община Баните - 2001 г.

Отглеждани животни	Брой
Говеда	1830
в т.ч. крави	1690
Свине	20
Овце	3422
Кози	355
Птици	3417
В т.ч. кокошки, петли и пилета	3365
От тях носачки	3121
Пчелни семейства	292
Коне	243
Магарета	678
Мулета и катъри	114

Животните се отглеждат главно по единични бройки в домакинствата като целта е по-скоро изхранване на населението, отколкото развитие на производство за пазара. Предстоящото влизане в ЕС и хармонизираната с това национална политика изисква развитие на отрасъла и най-вече на млечното говедовъдство в „пазарни” размери – например отглеждането на минимум 5 крави в едно стопанство и свързаното с това субсидиране.

Казаното по – горе се потвърждава и от ниската активност на производителите за субсидиране и кредитиране – по програма “Родопи “ и САПАРД има само 2 проекта: за 102 пчелни семейства.

Алтернатива

Бързото построяване на цеха за преработване и съхраняване на плодове и гъби в с . Оряховец на “Родопи – плодове и гъби” ЕООД и договориране на произвежданата продукция ще доведе до увеличаване на площите от ягоди и малини, както и появата на площи от арония.

Производството на маслодайни култури за фармацевтичната и козметичната промишленост като лавандула и валериана, също е вариант за изместване на тютюнопроизводството и картофопродукцията, но тези

процеси се диктуват преди всичко от предприемчивостта на земеделските производители и най – вече от икономическия аспект.

Основни изводи:

- Основен поминък на населението е тютюнопроизводството и картофопроизводството, което е нискорентабилно;
- Липсват пазарни ниши за високата себестойност на произведената растителна и животинска продукция;
- За алтернативните култури /малини и ягоди/ за сега няма предварително договаряне за изкупуване;
- Слаба информираност и малък ресурсен потенциал за участие в национални и европейски програми – “Родопи”, САПАРД и др.

2.2.3. Горско стопанство

Общата площ на горския фонд в общината е 201398 дка , от които 1900 дка са общински, 42 180дка е площта на горските пасища. Естествените гори са с площ 4190 дка, предимно от дъб, бук и келяв габър. По изкуствен път са създадени големи комплекси от бял и черен бор, а смърчовите гори са много малко /в района на вр. “Свобода”/. Най – масовите залесявания са извършвани през 60 – 70 – те години, а заедно с това и противоерозионни технически мероприятия.

На територията на общината се намира Държавно лесничейство – Славейно, участъци Баните, Давидково и Загражден както и две горовладелски кооперации – “Чифлика” – Стърница и “Енихан” – Давидково, които извършват предимно дърводобив и по – малко залесителни мероприятия в горския фонд. С общинските гори / предимно в с. Давидково/ се разпорежда Общинска администрация – Баните. Стойността на горите в общината е ниска, поради малката възраст на залесените иглолистни гори и издънковия характер на широколистните.

Въпреки благоприятните възможности, дървесината не се обработва дълбочинно до готово изделие, а се изнася във вътрешността на страната или в чужбина като заготовка. При преработката на място ще се създадат възможности за алтернативна заетост, както и за създаване на малки предприятия.

Част от северния и източния дял на общината – водосборите на р.Бъчва и р. Хамбардере е само горска и представлява част от представителното ловно стопанство “Кормисош”, където кафявите мечки и вълците не са рядко явление. Разпространени са също и различни представители на ловната фауна – муфлони, диви кози и якове.

Наличието на горски плодове, билки и диворастващи гъби / манатарка и пачи крак / е възможност за осигуряване на допълнителни доходи на

голяма част от населението на общината. Село Оряховец се превръща в една от основните борси за диворастващи гъби в Смолянска област.

2.2.4. Туризм

Основен приоритет в развитието на община Баните е балнеолечението и туризма. Наличните природни дадености – топъл минерален извор, чиста природа, богата флора и фауна, мек климат и разнообразен релеф, са предпоставка за развитие на различни форми за туризъм – балнеоложки, селски, ловно-рибарски, екстремни и др.

Минералната вода със своите лечебни свойства е предопределило развитието на общинския център - с.Баните, като курортен център с национално и международно значение. Изграденият балнеосанаториален комплекс и комплексът “Водна пързалка” са емблематични за общината и всяка година привличат все повече нуждаещи се от рехабилитация хора, както и туристи от страната и чужбина.

Характерът на климата и на водните ресурси са добра предпоставка за развитие на *зимни и водни спортове*, скалното разнообразие и съответните земеповърхни форми предполагат ускорено развитие на нетрадиционни форми на маршрутно-познавателен туризъм, в т.ч. и *геотуризм*.

Населените места на територията на община Баните – спретнати и чисти, с големи бели къщи на три и четири ката с големи дворове, създават идеални условия за развитие на селския туризъм.

Наличният свободен сграден фонд – къщи, изоставени от мигрирали в миналото жители на общината, представлява особен интерес от страна на купувачи от различни краища на страната. Така се оформят т.нар.”туристически селища”, като Босилково, Глогоино, Кръстатича, Лисичек и др.

Най-високата точка на общината – връх “Свобода” привлича туристически планинари през цялата година – през зимата любители на ски, а през лятото той е център на поклоннически интерес – хиляди хора се качват на върха, където се предполага, че на мястото на тракийско светилище е построено Тюрбето на Енихан баба. Места за подслон на туристите планинари предлагат хижа “Свобода”, хижа “Преспа”, ловна хижа “Вешката” и др.

Потенциалът на отделните природни компоненти на територията на община Баните, представлява основа за нови туристически продукти и програми, базирани на *екопътеки, геопътеки, регионални атрактивни геокомплекси*. Проектирани и предложени за финансиране са “Загражденска екопътека”, “Крайречен парков ландшафт “Малка Арда” и екопътека “Гълъбово – “Дяволския мост”. Трасирани и маркирани са пешаходни туристически маршрути – Давидково – хижа “Свобода”, Гълъбово – “Дяволския мост”, Баните –“Самотното дърво”, както и няколко

веломаршрута в най- северната и труднодостъпна част от територията на общината.

Интересите на местния бизнес също са свързани с развитието на туризма – настанителната база увеличава броя си с всяка година. Категоризираните места за настаняване вече наброяват около 350 само в с.Баните. Множи се броят на частните хотелиери и ресторантьори, както и на други поддържащи туризма дейности, свързани със занаятчийството, транспорта и др. Броя на ношувките през 2004 год. е близо 6000, което е с 15% повече от 2003 година.

Отчитайки големите възможности, които има за развитието на туристическата индустрия община Баните от 2001г., е разработила и изпълнява Програма за развитие на балнеолечението и туризма за периода 2001 – 2006г., която е основата за разработване на Стратегия за устойчиво развитие на туризма в община Баните за периода 2005г. – 2013г., приета с Решение № 134 от 30.03.2005г. на ОбС – Баните.

2.2.6. Общински бюджет

За 2004г. в общинския бюджет са постъпили собствени приходи в размер на 501993 лв., от които данъчни – 61626 лв. и неданъчни 440367 лв, като от тях 268063 са целеви средства за изпълнение на Вътрешна водопроводна мрежа – Дрянка и Главен събирателен колектор – Баните, т.е. собствените приходи по бюджета са 172304 лв.

Получените субсидии от Републиканския бюджет възлизат на 4308991лв., от които обща допълваща субсидия 829775 лв., обща изравнителна субсидия 89087 лв., субсидия за капиталови разходи 3084000лв. и преотстъпен държавен трансфер по ЗОДФЛ 306129 лв. Приходите за държавни дейности са 1258899 лв. , а за общински дейности са в размер на 1006109 лв.

Разходите за държавни дейности са в размер на 1126874 лв., а за общински 1138134 лв.

Структурата им по функции е както следва::

- Образование 731351 лв.
- Здравеопазване 88528 лв.
- Култура 49357 лв.
- Управление и др. дейности 1395772 лв.

Относителният дял на разходите по елементи спрямо общия разход са:

- Заплати - 31,00 %
- Осигурителни вноски - 10,70 %
- Издръжка - 25,58 %
- Стипендии - 0,40 %
- Субсидия “Читалища” - 1,27 %
- Капиталови разходи 30,58 %
- Помощи - 0,40 %

➤ Разходи за членски внос - 0,07 %

Просрочените вземания са в размер на 43733 лв. от несъбран наем, за което са образувани съдебни производства за принудително събиране. Просрочените задължения са в размер на 345282 лв., от които за общински дейности са 314516, а останалите 30766 лв. са държавни за дейност общообразователни училища.

Въз основа на анализа на състоянието на общинския бюджет могат да се направят следните по – важни изводи:

- Бюджетните приходи се формират под силното влияние на външни за общината фактори – субсидии от държавата с извънреден и целеви характер;

- Приходната база на общината се характеризира със зависимост от държавните трансфери, допълнена с нисък капацитет на генериране на приходи от собствени източници;

- Просрочените задължения в общинските дейности се дължат на недостиг на средствата за разход по тях;

- Минимално необходимите средства за развитие на общинските дейности са 390000 лв., а собствените приходи са около 200000 лв., следователно с приемането на бюджета общината е в недостиг със 190000лв., поради което тези дейности не се развиват.

3. АНАЛИЗ НА ТЕНДЕНЦИИТЕ И ПРОЦЕСИТЕ В СОЦИАЛНАТА СФЕРА

3.1. Население

Населението на община Баните е само селско. Основната част от него е съсредоточено в големите населени места - Баните, Давидково, Оряховец, Гълъбово и Загражден. Само общинският център е с население над 1000 души. Към края на 2004 г. населението по постоянен адрес наброява 6657 души, а по настоящ адрес 6088 души.

Възрастовата му структура към 2004г. е следната:

Възрастова структура	Брой	Процент
0 – 6 години	217	3,6
7-14 години	326	5,4
14-18 години	357	5,9
18 – 58 години /жени/	1558	25,6
18 – 63 години /мъже/	1823	29,9
Над 58 /жени/	1178	19,3
Над 63 /мъже/	624	10,2

Възрастовата структура на населението не се различава съществено от тази на останалите планински райони. Налице е застаряване на населението. Делът на лицата до 18 години е около 15%, на тези от 18 години до 60 години е около 55% и над 60 години е 30%. В общината има 6 населени места с население под 50 души, които са предимно стари хора и след малък период от време ще се закрийт като населени места.

Естественят прираст в общината е с отрицателен знак - на едно новородено дете се падат 4 починали.

По полова структура населението се разделя, както следва:

- 3468 жени и 3189 мъже

Миграцията е предимно външна - към населени места извън територията на общината. Миграционният поток е подчертано отрицателен, като основни причини за това са липсата на достатъчно работни места, ниските доходи и неблагоприятните условия за живот. В последните 2-3 години миграционните процеси слабо затихват на фона на активната миграция в периода 1992–2000 г .

В *трудоспособна възраст* са 3675 души или 56% от общия брой на населението. Въпреки неблагоприятните тенденции в демографската структура, предимство на общината пред други е това, че активното население е 55% на възраст 18-60 г. и още е на територията ѝ.

3.2. Безработица

Към края на 2004г. нивото на безработицата в общината е около 19%, като броят на регистрираните в Бюрото по труда е 606 души, от които 32 с висше образование. В сравнение с 2000г. се вижда една трайна тенденция към намаляване, но ако се сравнява с равнището на безработица в страната /11,53%/ или в Смолянска област /16,42%/ , то тя е по – висока. Голям е процентът на безработните лица без квалификация или ниска квалификация. Над 350 души са с основно и по – ниско образование; жените над 50 години са 130, а мъжете над 55 години са над 70 души; лицата с намалена трудоспособност са 50, а делът на продължително безработните е твърде голям – над 300 души. Всичко това е свързано с посочените по – горе фактори. Този контингент от безработни лица трудно може да се реализира на първичния пазар на труда, а осигуряването на заетост за тези лица чрез активните мерки и програми за насърчаване на заетостта не води до трайна заетост и решаване проблема с безработицата, но значително я намалява. Съществено значение за това има и регистрацията на земеделските производители и тютюнопроизводители и тяхното самоосигуряване. Това трябва да продължи като се създадат условия за по – голяма заетост в подходящи селскостопански дейности за нискоквалифицирания кръг от безработни, както и по – възрастната група от безработни лица. С цел намаляване на безработицата в общината беше разработена Програма за заетост 2001г. – 2003г., която изигра положителна роля в това отношение, но

отчитайки настъпилите промени в нормативната уредба и социално – икономическите условия в общината е необходимо да се разработи нова Програма за заетост.

Наблюдава се намаляване на заетостта в държавния сектор и нарастване в частния, което е резултат от реструктурирането на икономиката. Има тенденция за повишаване на търсенето на работна ръка на първичния пазар на труда. В сравнение с 2004г. търсенето и наемането в първата половина на 2005г. е нараснало с повече от 1.5 пъти. Осигуряването на заетост в общината е в шивашкото производство, строителството, търговията, общественото хранене и балнеолечението. Повишава се заетостта и в дърводобива и дървопреработването.

По различни програми на Министерство на труда и социалната политика само за 2005г. са организирани и се провеждат 6 курса за повишаване на професионалната квалификация на безработните по професии, които са актуални и се осигурява възможност за заетост съобразно приоритетите за развитие на общината.

Посочените данни отчитат само реално регистрираните безработни в Бюрото по труда, но в действителност голям е и броя на лицата, които не са регистрирани и разчитат на някаква сезонна заетост или по различни причини им е прекратена регистрацията, т. нар. скрита безработица.

Основни изводи:

Проблемите и причините за безработицата в общината се дължат на:

- Демографския срив и миграция на населението към по – големи административни центрове и чужбина;
- Ограничени възможности за наемане на работна ръка;
- Липса на развита промишленост и инвестиции;
- Ресурсна ограниченост на фирмите и институциите за самонаемане и стартиране на собствен бизнес.
- Голямата част от контингента на безработните е с ниско образование и без квалификация, липсва му адекватност и мобилност към разкритите нови работни места;
- Ниски доходи в основни предприятия от текстилната промишленост;
- Недостатъчна или неточна професионална ориентация за заетост на младите хора,

3.3. Здравеопазване

Доболничното обслужване на населението от общината се осъществява от 6 лекарски и 4 стоматологични практики и един частен лекарски кабинет в с. Баните, Филиал на Център за спешна медицинска помощ и филиал на “Специализирани болници за рехабилитация – НК” ЕООД . Незаети лекарски практики има в с. Давидково и с. Гълъбово, а в с.Загражден – стоматологична. Населението се обслужва от 2 аптеки в

с.Баните и с. Давидково и една дрогерия в с. Загражден. В процес на откриване е и дрогерия в с. Баните. Проблем е навременното осигуряване на спешна здравна помощ в отдалечените села и тези без лекарски практики. Общината не разполага с преки нормативни и финансови инструменти за решаване на тези проблеми.

3.4. Социални грижи

Обслужването се извършва от Дирекция “Социално подпомагане”- Баните, която провежда държавната политика в областта на социалното подпомагане, закрилата на детето, рехабилитацията и социалната интеграция на хората с увреждания. Създадени са два отдела:

- Отдел “Закрила на детето” – осъществява политиката на Агенцията за социално подпомагане относно закрилата на детето;
- Отдел “Социално подпомагане” – подпомага гражданите, които без помощта на друго не могат да задоволят своите основни жизнени потребности.

През 2004г. са разработени и приети от ОбС – Баните:

- Стратегия за преодоляване на уязвимостта на специфични групи от общността в община Баните, където са определени уязвимите групи, дадени са възможности за участие на местната общност в процеса на оценка на потребностите им, фактори за социална уязвимост и цели, задачи и мерки за преодоляването им.
- Стратегия за закрила на детето 2004 – 2006г. – посочени са условията за спазване правата на всички деца в общината, както и оперативните цели и мерки за изпълнението им.

Местната власт е чувствителна към проблемите на уязвимите групи. Със средства от общинския бюджет и проекти с регионално значение са ремонтирани помещения общинска собственост и са обособени в клубове на инвалида и пенсионера в с. Баните и клуб на инвалида в с. Загражден, в процес на обособяване е клуб на инвалида в с. Давидково. За поддържане и хигиена на клубовете, организация за провеждане на различни прояви, подготовка на списъци и раздаване на помощи към тези клубове по НП “ОСПОЗ” са назначени 3-ма работници по подпомагане дейността на клубовете. Създадени са и следните облекчени условия за определени категории граждани:

- Сираците са освободени от такса за детските градини;
- 50% намаление на таксата за детските градини за: самотни майки и лица с увреждания;
- 50% намаление на таксата за пазари и тържища на територията на общината за инвалиди, пенсионери и производители на СС продукция;
- безплатно ползване на минералната баня от пенсионери и инвалиди 2 пъти месечно;

3.5. Образование

На територията на общината има 1 средно общообразователно училище в с. Баните и 3 основни училища - в с. Давидково, Оряховец, Гълъбово.

Средно общообразователно оздравително училище “Христо Ботев” е основано на 01.01.1928 година. До 1950 година училището е начално, след което прераства в основно, а от 1975 година е средно. През 1993 година Средното общообразователно училище се преобразува в оздравително. Наред с оздравителните паралелки, в които се приемат боледуващи и преболедували ученици от стомашно-чревни, бъбречни, чернодробни и ендокринни заболявания, функционират и общински паралелки.

През 1999/2000 година в IX клас се въведе обучение по специалност “Счетоводна отчетност” – с петгодишен срок на обучение, осигуряваща професионална квалификация “Счетоводител”.

Въведено е ранно чуждо езиково обучение. Съществува състав за народни песни, отбори по футбол, баскетбол и тенис на маса.

Обучават се около 300 ученици, работят 50 служители (учители и обслужващ персонал).

Обучението на учениците се осъществява в училищна сграда, физкултурен салон и общежитие. Училището разполага с библиотека,

обзаведени кабинети по физика, химия и биология, много добре оборудвани компютърни кабинети.

Училищната мрежа е добре изградена, но поради демографския срив през последните години се регистрира ниска пълняемост на паралелките, намаляване броя на учениците, което доведе до преобразуване и закриване на учебни заведения в по-малките селища. Тенденцията е съществуването на маломерни паралелки.

На територията на общината функционират 6 целодневни детски градини в селата Баните, Дрянка, Гълъбово, Оряховец, Давидково и Стърница и две полудневни в селата Вишнево и Загражден. Те обхващат 163 деца на възраст от 2 до 6 години. Персонал: 29 души.

Физическото състояние на сградния фонд в преобладаващите случаи е добро. През 2005г. беше извършен цялостен основен ремонт на ОУ “Св. Св. Кирил и Методий” - с. Давидково, а в момента се извършва такъв в училище, физкултурен салон и общежитие към СООУ “Христо Ботев” – с. Баните. Добри възможности за намаляване на експлоатационните разходи, особено за отопление, дават разпоредбите на новия Закон за енергийна ефективност с преференциални кредити за топлинно саниране.

3.6. Култура

Културните традиции в община Баните играят изключително голяма роля за духовното израстване на населението. Мрежата от културни

институти в общината е представена от осем читалища, осем библиотеки към тях и шест самодейни художествени състава.

Основните цели, които си поставят всички културни институти са: издирване и съхраняване за идните поколения на всички културни ценности на територията на общината; издирване и съхраняване на обичаи и традиции, обогатяването им със съвременно звучене и популяризиране сред населението; подобряване и усъвършенстване на материално-техническата база за културна дейност. От съставите на самодейните колективи преобладават групите за изворно народно творчество, чиито самодейци са живи носители на песенния фолклор.

3.7 Спорт

В община Баните няма самостоятелно изградена спортна база. Към учебните заведения са изградени спортни площадки и физкултурни салони, които се ползват не само от децата, но и от желаещите да спортуват граждани и почиващи. През 2004г. е регистриран футболен клуб “Светкавица” – Баните, който е включен в областното футболно първенство. В процес на проектиране е спортен комплекс в с. Оряховец.

4. ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА

4.1.Транспортна инфраструктура

4.1.1. Пътна мрежа

Стръмните планински терени са предопределили община Баните да се обслужва само от автомобилен транспорт. Във вътрешнорегионален план връзките със съседните общини Смолян, Мадан, Ардино, Лъки и Асеновград се осъществява чрез три третокласни пътя. Основен се явява път III –863 (Соколовци – Петково – Баните) с обща дължина 33,5 км, 8,5 км. от тях се то се намират на територията на общината и са в сравнително добро състояние. Същият осигурява пряка връзка с областния център Смолян, както и се явява основна връзка с вътрешността на страната. Останалите два пътя са: път III-8632 Баните – Стояново – п.к. Стояново – връзка на общината с област Кърджали и път III – 8611 (Югово - Лъки) – Белица – Загражден – Давидково – Оряховец, който се явява основен за голяма част от населените места на общината и пряка връзка с област Пловдив. Отсечката Давидково – Загражден се преасфалтира поетапно и тази година ще бъде завършена, а в района на с. Планинско се реконструира. Общата дължина на III – то класната пътна мрежа е 82 км.

Дисперсният характер на селищната мрежа е наложил изграждането на много местни пътища, свързващи отделните населени места. Общата дължина на общинските пътища е 127 км, от които едва 35 км. са асфалтирани, а останалите са на трошено – каменна настилка. В много добро

състояние е само пътя Баните – Гълъбово, тъй като е асфалтиран на етапи за периода 2002 – 2004г. и отсечка от 3 км. ще се асфалтира през 2005г. В сравнително добро състояние са и пътните отсечки до селата Дрянка и Стърница. До края на месец октомври ще се извърши реконструкция на междуобщинския път Давидково – Манастир. Останалите пътища са в незадоволително състояние. Разрушителните процеси след всеки проливен дъжд протичат верижно, защото пътищата преминават през пресечени местности, а отводняването им е много лошо. Състоянието на местната пътна мрежа е проблем за всяка община, но за община Баните е от особена важност, тъй като тя представлява 61 % от общата пътна мрежа. Като се отчете фактът, че тя е единствената връзка на населените места в общината, то поддържането и развитието и е едно от най – значимите дейности за общината.

4.1.1. Обществен транспорт

Общественият транспорт в общината се осъществява от частни транспортни фирми. Осигурена е ежедневна пряка автобусна връзка със Смолян, Пловдив, Мадан и Кърджали и три дни седмично с гр. Хасково. Също така 17 от населените места на общината са включени в общинската транспортна схема. От големите населени места се изпълняват ежедневни курсове, а от по – малките определени дни в седмицата. Основни превозвачи осъществяващи пътнически превози са: ЕТ "Алекстранс - Златан Мересев" - с. Оряховец, изпълняващ 60% от курсовете и "Валтем комерс"ООД – с.Давидково.

Превозът на товари се извършва от десетки транспортни фирми, като "Трансимпекс"ЕООД, ЕТ "Альоша Димитров", ЕТ "Кремо Камберов", ЕТ "Типо -LZ - Златко Димитров", ЕТ "Ниелтон – Николай Меликаров", "Ювени комерс"ЕООД, "Райчев транс"ЕООД и други, които се реализират на големи строителни обекти извън общината и осигуряват заетост за над 150 души от общината.

4.2 Водно – стопанка инфраструктура

4.2.1. Водоснабдяване

Водоснабдителната система е разработена чрез изграждане на генерално водоснабдяване за група населени места и водоснабдяване чрез локални водоизточници. Направено е водохващане с два броя утаители; пречиствателна станция; главните клонове и водоемите за селата Стърница, Давидково, Баните и Дрянка; вътрешните водопроводни мрежи на селата Стърница, Давидково, Оряховец и част от Баните. Водоемите и вътрешните водопроводни мрежи на населените места от групата на генералното водоснабдяване са в проектна готовност. Предстои изграждане на водоем за

село Оряховец, реконструкция и модернизация на вътрешната водопроводна мрежа на с. Давидково, както и доизграждане на външен водопровод и водоеми за селата Вишнево и Гълъбово.

Водоснабдяването на останалите населени места е решено чрез локални повърхностни каптажи. Общият процент на водоснабдяване на населените места спрямо броя на жителите е 80%, от които водоснабдени от мрежите на “В и К“ ЕООД са 70% от жителите на общината. Качеството на водите от генералното водоснабдяване се гарантира чрез системен контрол и обеззаразяване.

Въпреки добрата водоснабденост, в редица селища се изпитва недостиг на вода през летните месеци. Съществува проблем с водоснабдяването, който има повече количествени, отколкото качествени измерения, но решаването на проблема зависи от финансовото обезпечаване от източници извън общинския бюджет. Приети са Мерки за осигуряване на водния баланс на община Баните за периода 2004 – 2007г.

4.2.2. Канализация

В края на 2004г. и началото на 2005г. беше завършен етап от главен събирателен колектор на с. Баните, както и част от канализацията на с. Давидково. Останалите населените места в общината са без изградени канализационни мрежи и пречиствателни съоръжения. Там, където има канализационни клонове, те са изградени без проекти и не отговарят на изискванията, тъй като са заустени в близките реки и потоци. Директното вливане замърсява водния отток особено през летния период, когато количеството на водите намалява и разреждането на замърсената вода не е достатъчно. Необходимо е изграждането на пречиствателна станция.

4.2.3. Електроснабдяване

На територията на общината няма не електрифицирани селища. Преносимата система Високо напрежение е свързана с енергийните пръстени на страната чрез 20 KV ел. проводи – “Свобода”, “Хайдушки поляни” и ВЕЦ “Бял извор”. Електроснабдителната мрежа осигурява ел. захранване на всички населени места с изградени подстанции и трафопостове. Тя е сравнително добре развита, техническото състояние на съоръженията е добро.

Уличното осветление изцяло е реконструирано с енергоспестяващи лампи. Всички населени места на общината се осветяват от 1460 осветителя с мощност от 22 W до 80W с режим на работа вечер до 23.00 часа и сутрин от 5.00 часа.

Изградена е една мини водноелектрическа централа ВЕЦ - Давидково1, в процес на строителство са ВЕЦ - Давидково2 и ВЕЦ - Баните, а още три мини – ВЕЦ (ВЕЦ - Оряховец, ВЕЦ - Гълъбово, ВЕЦ – Сливка) са в процес на проектиране и съгласуване.

4.2.4. Телекомуникации

Телекомуникационната дейност на община Баните се осъществява чрез технологичен район "Далекосъобщения" - Смолян. БТК покрива изцяло населените места от общината. С включването на с.Босилково, телекомуникационната мрежа в общината ще бъде изцяло завършена. Постигнатата телефонната плътност - 28 телефонни поста на 100 жители говори за напълно задоволяване бизнеса и населението от телефонни постове. Осъществено е пълно мобилно покритие на общината от "Мобиком" и "Мобилтел" и частично на "Глобул". На територията на община Баните действат два кабелни оператора: "Фотон К"- гр.Смолян и "Банисат"-с.Баните. Осъществено е пълно покритие на националните телевизионни канали - БНТ и БТВ. Пощенски станции има във всички по-големи населени места.

Общината се обслужва от информационната мрежа – ИНТЕРНЕТ чрез БТК и един кабелен доставчик.

2.2.4 Околна среда и управление на отпадъците

Местоположението на общината и икономическата и характеристика не съдържат предпоставки за наличие на атмосферни замърсители. Добрата въздушна циркулация, разчленеността на релефа, високите валежни суми и обилната растителност са предпоставките, определящи висока степен на чистота на атмосферния въздух, които го пречисляват към категорията "комфортни" условия за обитаване и отдих

Община Баните е разработила и приела Програма за управление на отпадъците 2005-2009г. и Програма за опазване на околната среда 2005 – 2009 г. Освен Програмите съществува и Наредба № 1 за осигуряване на обществения ред, пожарната и аварийна безопасност, поддържане на чистотата, опазване на околната среда и защита на имуществото на територията на Община Баните, която третира тази материя.

Общинското ръководство е положило значителни усилия за обхващане на цялото население в системата на организирано сметосъбиране. През 2004 г. е закупен нов сметосъбиращ автомобил, контейнери и кофи за смет и 90% от населението на общината е включено в организирано сметосъбиране и сметоизвозване. По този показател общината се нарежда сред първите общини в страната, изпълняващи ангажиментите, приети в преговорния процес за присъединяване към ЕС. Съгласно съществуващите изисквания са идентифицирани нерегламентираните сметища и е започнало тяхното поэтапно ликвидиране, както и предприемането на мерки за недопускане на образуването на нови такива. Дейността по събирането и извозването на битовите отпадъци се извършва от Общинска администрация – Баните.

4.2.5. Шумово замърсяване

Поради своя характер и големината на населените места община Баните не е сред общините, за които шумовото замърсяване е сериозен проблем. От наличната информация в РИОСВ и ХЕИ няма данни за постъпили жалби или оплаквания на граждани. В общината не съществуват и сериозни предпоставки за шумово замърсяване. Проблем за с. Баните се оказва липсата на автогара, изнесена в страни от центъра и сутрин от 07.00 до 8.10 ч. и след обяд от 16.00 до 17.30ч. централният площад се превръща в такава с пристигащи и тръгващи автобуси, което създава дискомфорт на почиващите и гражданите на селото.

II. АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИТЕ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ЗАПЛАХИТЕ / SWOT анализ/

Въз основа на извършения анализ и след отчитане мненията на заинтересованите страни в община Баните е съставена следната матрица на силните и слабите страни, възможностите и заплахите пред развитието на общината:

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
Географско положение и природен потенциал	
Средищно положение между три области на границата между Източни и Западни Родопи	Отдалеченост на общината от големи индустриални центрове
Благоприятен преходно – средиземноморски климат	Относително нисък дял на обработваемите земеделски земи
Разнообразие на релефа и скалния състав	Неразработени и консервирани рудници
Достатъчно постоянни водни ресурси – реки, микроязовири	
Наличие на термален извор с висок дебитен и лечебен потенциал	
Находища на полезни изкопаеми – олово – цинкови руди, сребро, уран и др.	
Добро общо състояние на горските ресурси в общината и разнообразие на дървесни видове и растителност	

Значителен потенциал за развитие на горското стопанство и за добив на недървесни горски ресурси (билки, горски плодове, гъби, дивеч, рибни ресурси и др.)	
Почвено разнообразие	
Големи площи от свободни пасбищни територии	
Околна среда	
Съхранени естествени качества на атмосферния въздух	Липса на регламентирано депо за ТБО
Липса на големи индустриални замърсители	Недоизградена канализационна мрежа в населените места и липса на пречиствателна станция за отпадни води
Разработена визия, включваща Програма за околната среда и Програма за управление на отпадъците	
Организирано сметосъбиране и сметоизвозване	
Процедура за отреждане и изграждане на депо за сепариране на ТБО	
Туризм	
Изключително благоприятни за развитие на туризма природни дадености - подходяща надморска височина, мек климат, чиста природа, природния феномен връх “Свобода”.	Недоизградена техническата инфраструктура – пътища, благоустройство на населените места, липса на канализация и т.н
Наличие на минерален извор с особено важно значение за икономиката на общината	Липса на информационен туристически център и слаба рекламна политика на общината в областта на туризма.
Изграден балнеолечебен комплекс за лечение и рехабилитация	Липса на собствен и инвестиционен капитал на местните предприемачи в туризма
Добра леглова база, водна пързалка, сауна, солариум, фитнес зала и т.н.	Неработещи НПО в сферата на туризма

Съществуваща база за развлечение сред природата – микроязовир, рибарник, зони за обществен отдих.	Липса на защитени територии – паркове и резервати
Налична туристическа база – хижи, заслони, туристически и екомаршрути и др.	Незавършен процес на приватизация и прекатегоризация на туристическите обекти
Архитектурни и исторически обекти – “Дяволския мост”, “Старата баня”, “Римски път”, връх “Свобода”, археологически разкопки в с. Босилково и др.	Липса на местни туроператорски фирми
Свободен сграден фонд – жилищен, административен и селскостопански.	Концентрация на услугите и институциите в общинския център
Обвързаност на професионалното обучение образование и обучение с пазара на труда в сферата на туризма	
Осигурено мобилно покритие на националните оператори и кабелен ИНТЕРНЕТ доставчик	
Съхранени фолклорни традиции и уникална местна кухня	
Икономическо развитие	
Производствен опит в трикотажната и шивашка промишленост, дърводобива и дървопреработването	Остарели и амортизирани съоръжения и ниска производителност на труда; слаба конкурентноспособност
Наличие на свободна производствена база	Нисък дял на действащи производствени стопански субекти
Преобладаващ е делът на малките и средните предприятия, което е предпоставка за по – голяма адаптивност и гъвкавост на пазара	Слаб инвеститорски интерес и застой в технологичното развитие
Благоприятна среда за дърводобив и дървопреработване	Липсват нови елементи в структурата на икономическия комплекс, способни да дадат силен тласък на производството
Нарастване на делът на услугите в местната икономика	
Благоприятни условия за развитие на тютюнопроизводство и картофопроизводство	Натурален характер на селското стопанство; разпокъсаност на обработваемите площи и неразвит

	пазар на земята
Много добри условия за възстановяване на традициите в животновъдството	Недостатъчна информираност и интерес от страна на земеделските производители за кредитиране и финансиране на земеделското производство
Потенциал за развитие на алтернативно земеделие	Ниски изкупни цени и недостатъчно възможности за реализация на селскостопанската продукция
Наличие на квалифицирана свободна работна ръка, предимно мъже	Липса на напоителни съоръжения
	Липса на сдружения на производителите за защита на интересите и съвместна реализация на продукцията
Социална сфера	
Висок дял на трудоспособното население и тенденция към понижаване на безработицата	Демографски срив в резултат на засилена миграция на населението и влошени показатели
Реализация на различни проекти за насърчаване на заетостта и социално подпомагане	Висок дял на безработните жени с ниско образование и ниска квалификация
Подобрена професионална квалификация на безработните с цел адаптиране към изискванията на пазара на труда	Над 50% от безработните са продължително безработни – повече от една година; голяма част от тях са в предпензионна възраст
Много добро състояние на материално – техническата база в образованието и здравеопазването	Ниски доходи и слаба покупателна способност на населението
Сто процента посещаемост на подлежащите на задължително обучение	Закриване на учебни и детски заведения
Повишена квалификация на педагогическите кадри	Липса на нормативно уредено професионално образование в СООУ – Баните
Свободен сграден фонд	Наличие на маломерни и слети паралелки в учебните заведения
Разнообразни културни прояви в културния календар на общината	Лошо състояние на материално техническата база в сферата на културата
Наличие на средища на културното	Слаба активност на читалищните

развитие – читалища, библиотеки , религиозни храмове на различни вероизповедания	настоятелства
Запазени фолклорни традиции и местни обичаи	Не се предлагат основни културни продукти – кино, театрални представления, музикални спектакли
Достатъчен брой оборудвани лекарски и стоматологични практики, както и филиал към ЦСМП - Смолян	Незаети лекарски и стоматологични практики
Висок процент на здравно осигурените лица и добра здравна култура на населението	Затруднения при ползване на специализирана медицинска помощ
	Липсва социален патронаж и НПО работещи в тази сфера
	Не е изградена спортна база
Техническа инфраструктура	
В процес на реализация са проекти за подобряване на пътната мрежа в общината	Голям дял от общинските пътища са с трошено – каменна настилка
Пространствено добре развита мрежа от пътища	Поради сложния релеф дължината на общинската мрежа е голяма и това затруднява нейното поддържане и рехабилитация
Добре организирано обслужване с автобусен транспорт съобразно пътничкопотока	Липсата на алтернативен транспорт и конкуренция повишава цената на услугите
Изградено генерално водоснабдяване за група населени места с пречиствателна станция за питейна вода	Амортизирана водопроводна мрежа и слаби темпове за рехабилитацията и
Завършени етапи от канализационните мрежи в с. Баните и с. Давидково и проектна готовност за цялостно изграждане	Липса на канализационни мрежи и пречиствателни съоръжения

Възможности	Заплахи
Средищното географско положение на общината е предпоставка за развитие на трансграничното сътрудничество	Въвеждане на Европейските производствени стандарти
Членството в Европейския съюз дава възможност за привличане на преки инвестиции в икономиката на общината чрез Предприсъединителните и Структурните фондове като община, попадаща в район за целенасочено въздействие;	Обезлюдяване на общината и застаряване на населението
Нарастващ интерес към алтернативните форми на туризъм – културен, познавателен ловен, еко и др.	Финансова необезпеченост на инвестиционни проекти в областта на туризма, инфраструктурата, икономиката и селското стопанство ¹
Подобряване на пътната и транспортна инфраструктура	
Стимулиране създаването на малки и средни предприятия за преработка на земеделска и животновъдна продукция	
Увеличаване на доходите на населението	
Увеличаване на собствените приходи на общината	
Разширяване на гражданското участие в процесите на развитие на общината	
Създаване пазар на земята	

III. СТРАТЕГИЧЕСКА ЧАСТ

Визия, стратегически цели, приоритети и мерки

Визия

Визията за развитие на община Баните е основана на анализа на силните и слабите страни на то-зи план за развитие, както и на базата на оценките и изводите от изпълнението до момента на Общинската стратегия за развитие, за периода 2000 – 2006 година.

Визията не се ограничава в периода на планиране – 2007-2013, а е с по-голям срок за постигане и визира около десетгодишен период за постигането ѝ. Този подход се основава на необходимостта от междинна и последваща оценка на реализирането на изведените приоритети и мерки, както и тяхната ефективност върху подобряването на живота на хората в общината.

На тази основа е формулирана следната

Визия за развитие на община Баните:

Община Баните да се превърне в устойчива самоуправляваща се общност, предлагаща разнообразен, качествен и атрактивен туристически продукт, на основата на подобрена техническа инфраструктура, създаване на облекчени възможности за развитие на малкия и среден бизнес и екологично селско стопанство чрез реализиране на природния и човешки потенциал

Стратегически цели

При определяне на Стратегическа цел и извеждане на приоритетите за нейното постигане, основа на подхода е интегрираното развитие на Общината в рамките на Националната Визия през плановия период, Визиите за развитие на секторните национални политики и развитието на Южен централен планов район. Отчетени са също така и особеностите произтичащи от законово изведените критерии за **Райони за целенасочено въздействие.**

Въз основа на това е формулирана основната цел за развитие на общината в периода до 2013 г.:

ПОСТИГАНЕ НА ИЗРАЗИТЕЛЕН И УСТОЙЧИВ РЪСТ НА ТУРИЗМА В ОБЩИНА БАНИТЕ, ЧРЕЗ РАЦИОНАЛНО ИЗПОЛЗВАНЕ НА РЕСУРСНИЯ ПОТЕНЦИАЛ, МОДЕРНИЗИРАНЕ И ДИНАМИЗИРАНЕ НА ИКОНОМИКАТА, ПОСТИГАНЕ НА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ И КАЧЕСТВЕНА ЖИЗНЕНА СРЕДА

Така формулирана целта поставя акцента върху интеграцията на икономическите и социални цели, гарантираща повишаване на инвестиционния потенциал на общината, което от своя страна би гарантирало декларираното намерение за достигане на устойчивост в развитието.

Приоритети

Генералната цел предполага осъществяването на следните три приоритета:

- Устойчиво развитие на туризма чрез предлагане на разнообразен, атрактивен и качествен туристически продукт
- Стабилизиране на местната икономика и преминаване към балансирано и устойчиво развитие
- Подобряване на жизнената среда и условията за живот на населението в общината

Приоритет 1: Устойчиво развитие на туризма чрез предлагане на разнообразен, атрактивен и качествен туристически продукт.

Цел 1: Рехабилитация на съществуващи и изграждане на нови туристически обекти

Мярка 1.1. Разширяване на мрежата от туристически и екомаршрути и изграждане на екопътеки;

Дейности:

- Изграждане на Заграженска и Давидковска екопътека;
- Изграждане на Боровишка геопътека;
- Изграждане на екопътека Гълъбово – Дяволски мост;
- Рехабилитация на съществуващите и изграждане на нови екомаршрути;

- Формиране на локални екотуристически обслужващи пунктове и регионални атрактивни геокомплекси ;

Мярка 1.2. Създаване на музеи и музейни сбирки

Дейности:

- Изграждане на регионален музей на открито “Хората и планината“;
- Изграждане на регионален център за устойчиво развитие с етнографски комплекс;
- Довършване на започната работа по археологическите разкопки на територията на общината;
- Създаване на археологическа и етнографска сбирка в селата Баните, Давидково и Загражден;

Мярка 1.3. Организиране на крайселищния отдих и туризъм

Дейности:

- Крайречен ландшафтен парк “Малка Арда”;
- Туристически маршрути “Баните-Вишнево”, “Баните-Самотното дърво” със ски писта;
- Формиране на зони за отдих в местн. “Дълга поляна”, “Лукова поляна”, “Честока – микроязовир “Давидково”;
- Формиране на вилни селища – “Глогино”, “Босилково”, “Кръс-татица”, “Лисичек” и др.;
- Оформяне на крайпътни обзорни сектори и пунктове;
- Съвместно изграждане с община Ардино на “терминали” за водни спортове и развлечения по река Арда;
- Разработване на ПУП за изграждане на зони за туризъм и отдих – връх Вешката, връх Свобода и над с. Загражден;

Мярка 1.4. Реконструкция и доизграждане на религиозно-култови обекти

Дейности:

- Доизграждане на религиозно-култов комплекс на вр.Свобода;
- Реконструкция на религиозните храмове в общината ;

Мярка 1.5. Възстановяване на фолклорните традиции като туристически продукт

Дейности:

- Представяне на местни фолклорни обичаи;
- Възстановяване на местни занаяти с участието на туристите в тях;
- Организиране на селски събори, надпявания, родови срещи;

Цел 2: Модернизиране и разширяване на туристическата база

Мярка 2.1. Подобряване на настанителната база

Дейности:

- Категоризиране на местата за настаняване и заведенията за хранене и развлечение;
- Реконструкция на селски къщи с характерен стил;
- Приватизация на комплекс “Водна пързалка”;
- Изграждане на ски комплекс на връх Свобода и ски писта Каракулас;
- Рехабилитация на туристически и ловни хижи и почивни станции;

Мярка 2.2. Насърчаване на частната инициатива в туризма

Дейности:

- Предоставяне на общински сгради и терени за развитие на туристически дейности;

- Привличане на външни стратегически инвеститори за изграждане на модерна туристическа база;
- Изграждане на център за услуги на гражданите;

Цел 3: Подобряване качеството на предлаганите туристически услуги

Мярка 3.1. Обучаване и повишаване на квалификацията на заетите в областта на туризма

Дейности:

- Квалификационни курсове за представителите на местния туристически бизнес;
- Подготовка на местни туристически организатори, екскурзоводи и водачи;
- Разкриване на паралелка по специалността “Туризъм” СООУ “Хр. Ботев” – Баните;

Мярка 3.2. Засилване ролята на неправителствените организации, свързани с туризма

Мярка 3.3. Създаване на публично-частни партньорства за реализиране на туристически дейности и услуги;

Цел 4: Реклама и информационно осигуряване на туристическата дейност

Мярка 4.1. Целево маркетингово планиране

Дейности:

- Изработване на идеен проект за маркетингане;

- Разработване на конкретна програма за маркетинга и рекламата на общината в областта на туризма;
- Създаване на условия за организиране на “ваканционно гостуване” в община Баните на чужденци – пенсионери;

Мярка 4.2. Представяне на туристическите продукти на вътрешния и външния пазар

Дейности:

- Изграждане на Туристически информационен център;
- Изготвяне и разпространение на презентационни материали – брошури, дипляни, видеокасети, CD, сборници с местни традиции и други;
- Осъществяване на медийни и други изяви за промоция и реклама;
- Разработване и периодична актуализация на Уеб страница на общината;
- Участие на контактни и други борси, панаири, изложения и други;
- Побратимяване с общини в и извън страната с цел обмяна на опит и реклама;
- Създаване на местни туристически агенции и сдружения;
- Съвместна дейност с регионални и национални туроператори;
- Подобряване на сътрудничеството между община Баните и различни туристически сдружения и асоциации;

Приоритет 2: Стабилизиране на местната икономика и преминаване към балансирано и устойчиво развитие

Цел 1: Привличане на иновационни и конкурентни производства в общината

Мярка 1.1. Дейности за насърчаване на инвестиционния процес

Дейности:

- Разработване на маркетингов профил на общината и програма за икономическо развитие и привличане на инвеститори
- Представяне на общината на национални и международни форуми с цел привличане на инвестиции;
- Създаване на лоби на общинските интереси в регионалните, национални и международни институции и организации с оглед подкрепа на инвестиционния процес;
- Подобряване на условията за икономически растеж чрез участие на общината в различни форми на трансгранично сътрудничество
- Разработване на стратегия за повишаване капацитета за усвояване на средствата от структурните фондове на ЕС след 2007г.;
- Създаване на база за подобрен достъп до информационни услуги

Мярка 1.2. Създаване на условия и стимулиране развитието на средния и малък бизнес във всички отрасли и общинско – частни партньорства

Дейности

- Отдаване на подходящи дейности и недвижими имоти на концесия;
- Изграждане на преработвателни предприятия за преработка на селскостопанска продукция;
- Стимулиране разнообразяването на местните производства и предприемане на мерки за сертифициране на производството ;
- Непрекъснат диалог с бизнеса за идентифициране на проблемите и възможностите за подобряване на административното обслужване
- Създаване на бизнес – инкубатор за информирание на бизнеса за намеренията на местната власт, предстоящи проекти, финансиране и възможности за партньорства;

Мярка 1.3. Преструктуриране и стабилизиране на общинската икономика

Дейности:

- Приватизиране на “Трафик 92” ЕООД – Баните;
- Разширяване дейността на дървопреработващите предприятия и разкриване на нови за производство на краен продукт;

Мярка 1.4. Развитие на високопланинско екологично селско стопанство

Дейности:

- Провеждане на обучителни семинари относно изискванията на производството на екологична продукция, условията на европейския пазар и повишаване агротехническата култура;
- Насърчаване на икономическия интерес за сдружаване на отделните собственици за създаване на по-големи масиви и защита на общите интереси;
- Внедряване на нови сортове и алтернативни култури в растениевъдството и породи в животновъдството;
- Възстановяване на напоителните системи и реконструкция на водоемите ;
- Провеждане на информационни кампании за възможностите за субсидиране с публични средства на селскостопански производства;
- Създаване на картофена борса и сдружения на млекопроизводителите;
- Обособяване на пунктове за изкупуване на СС продукция;
- Създаване на условия за увеличаване добивите от тютюнопроизводството чрез внедряване на подходящи сортове;
- Култивирано отглеждане на билки и гъби и алтернативни култури – ягоди, малини, арония и др.;

Мярка 1.5. Увеличаване трудовата заетост на населението

Дейности:

- Разработване на нова Програма за заетост;
- Изграждане на информационна система за търсената от инвеститорите работна сила и съответно предлаганите специалисти;
- Създаване условия за увеличаване на заетостта чрез Регионални и Национални програми и активните мерки на пазара на труда;
- Подобряване на образователната структура на населението в общината с акцент върху професионалното обучение на младите хора;
- Организиране на курсове за следдипломна квалификация;
- Осигуряване на заетост за хората в неравностойно положение

Приоритет 3: Подобряване на жизнената среда и условията за живот на населението в общината

Цел 1. Изграждане и развитие на инфраструктурата в общината

Мярка 1.1. Пътна и транспортна инфраструктура

Дейности:

- Баластриране и асфалтиране на уличната мрежа в населените места от общината;
- Довършване реконструкцията на път III – 8611 в участъка Белица – Загражден ;
- Рехабилитация на път III – 8632 Баните – Стояново;
- Цялостно преасфалтиране на път III – 863 Соколовци – Оряховец в участъка Оряховец – Малка Арда
- Довършване асфалтирането на път Баните – Гълъбово – Сливка;

- Довършване асфалтирането на път разклона /Оряховец – Давидково/ - Треве
- Довършване асфалтирането на път разклона /Баните – Соколовци/ - Кръстаница
- Изграждане на път Давидково – Манастир в участъка до хижа Свобода;
- Изграждане на междуобщински път Оряховец – Купен - Гъбката – Върбина;
- Изграждане на път Дрянка – Касап– Купен;
- Реконструкция и текуща поддръжка на път с. Босилково, път с. Две тополи, път с. Рибен дол, път с. Дебеляново и път Баните – Лисичек и полски пътища в землищата на селата Глогино, Босилково, Вишнево, Загражден, Гълъбово, Оряховец и Малка Арда;
- Проектиране и реконструкция на път в с. Давидково;
- Проектиране и строителство на път Стърница – Преслопа – Инаглово;
- Проектиране на път Гълъбово – “Дяволски мост”;
- Проектиране и изграждане на път с виадукт – Загражден - Аква тепе – Тополово;
- Отреждане на терен и изграждане на автогара в общинския център;
- Оптимизиране на автобусните транспортни връзки между населените места в общината, съседните общини и области;
- Обновяване на транспортния парк, изграждане на паркинги и зелени пояси в по- големите селища;
- Подобряване на пътните съоръжения, знаковото стопанство и организацията на движение в общината.

Мярка 1.2. Подобряване на електропреносната мрежа и телекомуникациите
Дейности:

- Изграждане на директна връзка на електропровод “Свобода” от подстанция “Северни Родопи” до ВС Давидково;
- Основен ремонт на електропровод Хамбар – Рибен дол – Две тополи – Гъровци – Вълчан дол;
- Усилване с верижни изолатори К2 на електропроводите от “Северни Родопи” до РОС “Свобода”;
- Построяване на КТП в с. Стояново за връзка с електропровод “Вехтино”;
- Изграждане на електропроводно отклонение от “Чифлика” до “Свобода” и нов трафопост;
- Изграждане на електропроводно отклонение от местн. “Ангелова каба” до местн. “Картъла”
- Частичен ремонт на мрежите ниско напрежение във всички населени места;
- Изграждане на мачтови ТП в с. Давидково и с. Глогино;
- Кабелизация 20кV за електрически пръстен на ТП - та в с. Баните;
- Връзване с АВР на ТП в с. Оряховец;
- Телефонизация на с. Босилково;
- Осигуряване на пълно покритие на цялата територия на мобилните оператори;
- Осигуряване на високоскоростен ИНТЕРНЕТ чрез БТК;
- Пълна цифровизация на телефонните връзки;

Мярка 1.3. Подобряване и рехабилитация на водоснабдителна мрежа

Дейности:

- Доизграждане на вътрешна водопроводна мрежа с. Баните;
- Проектиране и изграждане на ВВМ кв. “Поглед” и кв. “Средна” на с. Баните;

- Цялостна подмяна на ВВМ с PVC – тръби в с. Давидково и с. Глогино;
- Изграждане на Водоем и ВВМ на с. Оряховец;
- Въвеждане в експлоатация на ВВМ – с. Дрянка;
- Изграждане на прехлораторна станция към генералното водоснабдяване в местността “Киселка”;
- Основен ремонт на пречиствателна станция на генералното водоснабдяване - с. Стърница;
- Рехабилитация на ВВМ – с.Загражден;
- Доизграждане на ВВМ – с.Малка Арда;
- Генерално водоснабдяване на с. Вишнево и с. Гълъбово
- Изграждане на Водоем и ВВМ – с.Вишнево;
- Изграждане на Водоем и ВВМ – с.Гълъбово;
- Изграждане на ВВМ – с.Вълчан дол;
- Изграждане на Водоем – с.Босилково;

Мярка 1.3. Опазване на околната среда

- Доизграждане на канализационна мрежа Баните- Оряховец;
- Доизграждане на канализационна мрежа с.Давидково;
- Проектиране и изграждане на частични канализации и малки пречиствателни станции в по-големите населени места в общината;
- Изграждане на ПСОВ – Баните;
- Саниране на нерегламентирани сметища;
- Изграждане на депо за ТБО съвместно с общините Смолян, Чепеларе и Лъки;
- Осигуряване на допълнителни съдове за събиране на отпадъци;
- Изграждане на площадка за сепариране на отпадъци;
- Ликвидация и рекултивация на съществуващото общинско депо за ТБО;

- Провеждане на информационни кампании за разясняване на населението на политиките за опазване на околната среда и биоразнообразието;

Цел 2. Подобряване качеството на социалните услуги

Мярка 2.1. Повишаване на образователното равнище на населението

Дейности:

- Създаване на условия за запазване на съществуващата мрежа от учебни и детски заведения;
- Подобряване качеството на образователните услуги;
- Съобразяване с пазарното търсене на профили и специалности при създаване на нови паралелки в СООУ – Баните;
- Изграждане на спортен комплекс, поддържане на съществуващата и създаване на нова база за спорт, социален отдих и младежки дейности;
- Учредяване на спортни клубове и изграждане на мини игрище за хокей на трева.

Мярка 2.2. Развитие на социалното подпомагане и осигуряване, насочено към потребностите на жителите на общината

Дейности:

- Изграждане на система за домашен социален патронаж;
- Създаване на условия за достъп до обществени сгради и услуги на хора с увреждания;
- Насърчаване развитието на недържавни форми за предоставяне на социални и здравни услуги;
- Изграждане на “Детски профилакториум” в с. Баните за лечение на деца със заболявания, причинени от тежки метали.

Мярка 2.3. Подобряване на здравното обслужване на населението

Дейности:

- Попълване на незаетите лекарски и стоматологични практики в населените места от общината;
- Създаване на условия за навременно осигуряване на спешна медицинска помощ в отдалечените села;

Мярка 2.4. Съхраняване на културното и историческо наследство на територията на общината

Дейности:

- Реконструкция на читалищна сграда в с. Давидково и с. Вишнево;
- Изграждане на сграда за читалищни и културни нужди в с. Оряховец;
- Реконструкция на православни храмове в селата Баните и Давидково;
- Културен обмен в рамките на мрежи на регионално, трансгранично и трансрегионално сътрудничество с подобни общини;

Мярка 2.5. Административен капацитет

- Провеждане на обучения и осигуряване на консултации с цел изграждане на капацитет и умения на администрацията за участие в плановия процес и усвояването на средствата от фондовете на ЕС;
- Създаване на Център за комплексно административно обслужване в общината;
- Изготвяне на устройствени планове на населените места;
- Привеждане дейността на общинската администрация в съответствие с европейските стандарти и норми за качество /Сертифициране на дейността на ОБА по ISO 9001-2000 /;
- Изготвяне на предпроектни проучвания, идейни и инвестиционни проекти, актуализация на регистри, картен материал и др.

- Проектиране и създаване на информационна система за подпомагане вземането на решения в управлението на територията;

IV. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОБЩНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ

Съгласно Методическите указания на Министерство на регионалното развитие и благоустройството и изискванията на Закона за регионално развитие, общинският план за развитие се изпълнява чрез годишни програми за реализация на общинския план за развитие /ПРОПР/. Това е краткосрочен оперативен документ за реализация на основните приоритети и цели за развитието на община Баните, който се изготвя от работна група на основата на ресурсно осигурените мерки за съответната година.

Съдържанието на ПРОПР е определено в член 18, ал. 3 от ЗЗР. Програмата трябва да съдържа:

- Конкретизация на мерките за развитие;
- Проектите за изпълнение на мерките;
- Необходимите финансови ресурси;
- Звената за изпълнение на проектите;
- Дейностите за осигуряване на информация и публичност;
- Дейностите по контрола и оценката на изпълнението на програмата.

ПРОПР се приема от Общински съвет по предложение на кмета на общината. Програмата за реализация на ОПР като съвкупност от ресурсноосигурени мерки е механизъм за реализация на всяка конкретна цел.

Стратегическото планиране на местното развитие е процес, който не завършва с приемането на Общинския план за развитие от Общински съвет. Задължителен е постоянен преглед и актуализация на плана с оглед на променящата се ситуация. Общинският план за развитие е отворен документ, гъвкав и подлежащ на развитие и актуализация.

Оценката на общинския план анализира и измерва чрез подходящи индикатори изпълнението на поставените в него цели, чрез постигнатите реални ефекти и стойността на тяхната реализация. Оценката обхваща всеки

стадий от жизнения цикъл на плана – последваща, предварителна и междинна оценка.

Оценката предоставя информация за ефектите от провежданите политики. Тя осигурява на управлението механизми за контрол чрез информация за управлението на разходите и на резултатите.

Оценката подпомага заетите в управлението да подобрят използването на съществуващите ресурси. Тя може да допринесе за засилване на отговорността в дейността на общинските власти. Като изяснява ефекта от планираните дейности оценката може да подобри тяхната прозрачност.

Основна предпоставка е наличието на индикатори за измерване на ефекта от прилагането на плана и програмите.

Съгласно възприетите приоритети и мерки в плана за развитие на община Баните, се предлагат следните основни индикатори за мониторинг и оценка:

Приоритет 1: Устойчиво развитие на туризма чрез предлагане на разнообразен, атрактивен и качествен туристически продукт.

- Брой създадени нови местни туристически продукти
- Приходи от продажби на туристически услуги
- Дял на туризма в общинската икономика в проценти
- Брой на създадената или подобрена леглова база
- Новосъздадени фирми в областта на туризма
- Разходи за маркетинг и реклама
- Брой туроператори , потребяващи местни туристически продукти
- Брой реализирани нощувки
- Брой посетени туристически изложения
- Брой на реализираните проекти в областта на туризма
- Процент на създадена или запазена заетост в сферата на туризма
спрямо общия брой на работните места

- Брой реализирани програми и курсове за обучение по туризъм
- Брой на придобилите квалификационно-образователна степен

Приоритет 2: Стабилизиране на местната икономика и преминаване към балансирано и устойчиво развитие

- Брой новосъздадени малки и средни предприятия
- Брой нормативни документи, в които са заложили преференции за бизнеса

- Равнище на регистрираната безработица в общината (%)
- Брой на реализираните проекти, финансиране от външни донорски програми

- Брой на участващи в програми за временна заетост
- Брой на приватизираните обекти
- Създадена система за сертифициране на екологично чисти

селскостопански продукти и стоки

- Брой на създадените сдружения на производители
- Възстановени поливни площи (дка)
- Количество произведена селскостопанска продукция (т/ дка)
- Относителен дял на хора с увреждания, устроени на работа, от общия брой на лицата, включени в активни мерки на пазара на труда
- Брой на предприемачите, получили правно-организационна и специализирана консултанска помощ

Приоритет 3: Подобряване на жизнената среда и условията за живот на населението в общината

- Изградени и подобрени пътища (км);
- Дължина на ремонтираната улична мрежа в населените места;

- Брой транспортни фирми, обслужващи населението на общината;
- Брой транспортни линии (в денонощието) между населените места и общинския център;
- Брой транспортни линии (в денонощието), свързващи общината с други общини и областни центрове;
- Брой на нововъведени енергоносители;
- Процент намалени разходи за електропотребление;
- Процент на осветеност на населените места;
- Дължина на изградената водопроводна мрежа (км);
- Дължина на рехабилитирана водопроводна мрежа (км);
- Брой жители (домакинства), обслужвани от новите (рехабилитирани) мрежи;
- Изградени пречиствателни станции за отпадни води;
- Размер на разходите за пречистване на водата;
- Брой и дял на населението от общината, обслужено от канализационна мрежа и ПСОВ;
- Дължина на изградена канализационна мрежа (м);
- Инвестиции в канализационна мрежа (лв.);
- Брой обслужени домакинства по събиране на твърдите битови отпадъци;
- Брой на премахнати нерегламентирани сметища;
- Брой на осигурените съдове за събиране на отпадъци;
- Почистени от отпадъци площи (дка);
- Залесени площи (дка);
- Брой на фирми, въвели екосъобразни технологии или произвеждащи екологични изделия;
- Брой ремонтирани училищни и детски заведения;
- Брой ученици със завършена професионална квалификация;

- Брой ученици, продължаващи в училища с прием след 7-ми/8-ми клас и ВУЗ;
- Брой на нововъведени специалности, съобразени с пазарното търсене;
- Брой на проведени обучителни семинари;
- Брой изградени и реконструирани спортни обекти;
- Брой изградени съоръжения за достъп до обществени сгради на хора с увреждания;
- Брой на лицата, обслужени от недържавните форми за предоставяне на социални услуги;
- Брой селища на територията на общината с осигурено медицинско обслужване;
- Инвестиции за изграждане и реконструкция на читалищни сгради;
- Проведени културни мероприятия (бр);
- Процент от населението, посещаващо културни мероприятия;
- Обновени културни и исторически забележителности (бр);
- Съвместни културни инициативи с регионален и трансграничен характер;
- Брой на потребителите на административни услуги, удовлетворени от тяхното качество;

НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ

Кметът издава заповед за създаване на група за наблюдение на общинския план за развитие. В състава на Групата влизат представители на общината, на местния бизнес и на неправителствени организации.

Групата за наблюдение на ОПР:

- Разглежда и утвърждава индикаторите за наблюдение на изпълнението на плана;

- Периодично извършва преглед на постигнатия напредък в изпълнение на плана;
- Разглежда резултатите от изпълнението на мерките и степента на постигнатите цели ;
- Разглежда резултатите от междинната оценка, ако такава е възложена;
- Разглежда предложение за преразпределение на средствата по мерките;
- Прави предложение за изменение на плана с цел подобряване на неговото изпълнение;

При провеждане на наблюдението се използват методи като: проучване на документация, наблюдение на място, социологически проучвания (анкети, интервюта и др.), набиране и систематизиране на статистическа информация и т.н.

Подходящата периодичност за събиране на информация, анализ и оценка на изпълнението е на годишна основа.

Групата за наблюдение отчита резултатите от работата си пред Общински съвет - Баните чрез годишни доклади. Докладите са публични. Резултатите се оповестяват на обществеността. При необходимост се правят обществени обсъждания за предлагани промени в плана, преди да бъдат приети от Общински съвет.

Общинския план за развитие на община Баните за периода 2006 – 2013 година е приет с решение № 187 на редовно заседание на Общински съвет – Баните от 07. 10. 2005 година.

**ОБЩИНА БАНИТЕ, ОБЛАСТ СМОЛЯН
ОБЩНСКИ СЪВЕТ**

ПРЕДСЕДАТЕЛ: (п)

/ Веско Дончев /